

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

DOM
2015-04-14
Meddelad i
Uppsala

Mål nr
982-15

SÖKANDE

Socialnämnden i Uppsala kommun
753 75 Uppsala

MOTPARTER

1. Nayef Al Wani, 621203-2079
Postbox 2129
750 02 Uppsala

2. Ghina Obaid, 680822-4221
Västgötaresan 17
757 54 Uppsala

Offentligt biträde för 1 och 2:

Jur.kand. Anna Vikström
Advokatfirman Wigert & Placht AB
Box 1965
751 49 Uppsala

3. Stief Al Wani, 991015-7552
Västgötaresan 17
757 54 Uppsala

Offentligt biträde för 3:

Jur.kand. Sanna Älgekrans
Wallin Advokatbyrå AB
Box 2131
750 02 Uppsala

SAKEN

Beredande av vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Socialnämnden i Uppsala kommuns ansökan att Stief Al Wani ska beredas vård med stöd av LVU.

Förvaltningsrätten fastställer ersättning till Anna Vikström för uppdraget som offentligt biträde för Nayef Al Wani och Ghina Obaid till 15 461 kr, varav 12 369 kr avser arbete och 3 092 kr avser mervärdesskatt.

Förvaltningsrätten fastställer ersättning till Sanna Älgekrans för uppdraget som offentligt biträde för Stief Al Wani till 12 614 kr, varav 10 091 kr avser arbete och 2 523 kr avser mervärdesskatt.

Förvaltningsrätten förordnar att sekretessbestämmelsen i 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för uppgifter om enskilds personliga förhållanden som lagts fram vid förvaltningsrättens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte medtagits i denna dom.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Uppsala kommun (nämnden) ansöker om att Stief Al Wani ska beredas vård enligt 1 och 3 §§ LVU då han utsätter sin hälsa och utveckling för en påtaglig risk att skadas genom socialt nedbrytande beteende och det kan antas att behövlig vård inte kan ges med samtycke. Nämnden yrkar vidare att förvaltningsrättens beslut om vård ska gälla omedelbart.

Nayef Al Wani och Ghina Obaid motsätter sig bifall till nämndens ansökan och anför att Stief Al Wani inte utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas på grund av socialt nedbrytande beteende.

Stief Al Wani motsätter sig bifall till nämndens ansökan och anför att han inte har ett socialt nedbrytande beteende och att det därför saknas grund för

LVU. Han medger att han har ett visst vårdbehov men inte i den omfattning som nämnden gör gällande. Behövlig vård kan ske på frivillig väg.

Förvaltningsrätten har den 24 mars 2015 hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar varvid vittnesförhör har hållits med Stief Al Wanis lärare och mentor Patrick Esengård .

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Den som är under 18 år ska enligt 1 § LVU beredas vård om någon av de situationer som anges i 2 eller 3 §§ LVU föreligger och det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne och, när den unge fyllt 15 år, av honom eller henne själv. Avgörande vid beslut enligt LVU ska vara vad som är bäst för den unge.

Vård ska enligt 3 § LVU beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende.

Med socialt nedbrytande beteende menas att den unge beter sig på ett sätt som avviker från samhällets grundläggande normer. Exempel på detta är att den unge begår något eller några enstaka allvarliga brott utan att man för den skull kan tala om brottslig verksamhet. Vidare kan det vara fråga om att den unge vistas – annat än tillfälligt – i en s.k. knarkarkvart eller annan missbruksmiljö. Det bör framhållas att beteendet även ska innebära en påtaglig risk för den unges hälsa eller utveckling (prop. 1989/90:28 s. 109).

I uttrycket ”påtaglig risk för skada” ligger att det inte kan vara fråga om någon ringa risk för skada. En övergående eller mindre betydande risk för skada är inte tillräcklig för ett ingripande enligt LVU. I förarbetena (a. prop. s. 62 och 107) uttalas i fråga om rekvisitet påtaglig risk för skada bland annat följande. En så allvarlig åtgärd som tvångsomhändertagande av barn med stöd av LVU får inte vidtas utan tungt vägande skäl. Det får inte vara fråga om en obetydlig, oklar eller avlägsen risk för den unge utan det ska röra sig om en klar och konkret risk för skada på den unges hälsa eller utveckling. Det ska gå att konstatera att risken för skada har en sådan inverkan på barnets hälsa eller utveckling att barnet har ett tydligt vårdbehov.

Vid bedömningen av om det föreligger en påtaglig risk för skada måste utgångspunkten vara barnets aktuella situation och en närliggande och klart förutsebar utveckling av denna (RÅ 2009 ref. 64).

Föreligger påtaglig risk för skada för Stief Al Wani?

Omständigheter och grunder för nämndens ansökan

Stief Al Wani har varit aktuell hos nämnden sedan 2011 och varit misstänkt för en mängd allvarliga brott sedan dess. Från den 1 januari 2013 till den 21 januari 2015 har Stief förekommit hos polisen 31 gånger. Stief befinner sig i miljöer där kriminalitet, våld och missbruk förekommer och är för närvarande misstänkt för fyra brott. Åklagaren har beslutat om åtalsunderlåtelse avseende skadegörelse eftersom Stief är misstänkt för och kommer åtalas för andra brott. Av en anmälan från polisen den 30 januari 2015 framgår att det finns stor oro kring Stief då han utifrån sin ringa ålder varit misstänkt för omfattande och grov brottslighet.

Omfattningen av Stief Al Wanis droganvändning är oklar men han har själv uppgett att han rökte marijuana för första gången för två år sedan. I

början av utredningen uppgav han att han rökte marijuana upp till två gånger i veckan och att han provat hasch. På Wij Gård lämnade Stief två urinprov, varav ett visade positivt för cannabis. Stief hade även innan han kom till Wij Gård undersökt hur han skulle få tag på droger när han placerades där. Stief har en naiv inställning till droger och förstår inte riskerna med att använda droger.

På grund av sina diagnoser är Stief Al Wani i behov av särskilt stöd i skolan. Stief uppfattas inte ha insikt i sina svårigheter och vilket stöd han behöver samt har svårt att se sin egen delaktighet i händelser. Han nekar ofta till inblandning och uppfattas ha svårt att ta ansvar för sina handlingar. Stief har under en längre tid saknat fungerande skolgång. Mot slutet av höstterminen 2014 började det fungera sämre i skolan och Stiefs frånvaro ökade. I december 2014 uppgav Stief att han inte varit i skolan på flera veckor. Stief gör som han vill och lyssnar inte på sina föräldrar samt har svårt att förhålla sig till regler och gränser.

Flera omfattande försök har gjorts för att stötta Stief Al Wani genom öppenvårdsinsatser så som hemterapeut, intensiv familjebehandling och kvalificerad kontaktperson. Stief har varit placerad på HVB-hem vid två tillfällen, nu senast på Wij Gård från den 5 till den 20 januari 2015. Trots dessa insatser har Stiefs beteende inte kunnat brytas annat än under korta perioder. Placeringen på Wij Gård avslutades efter att Stief blivit mycket aggressiv och hotfull mot andra ungdomar och personal. I samband med detta övervägde nämnden att besluta om ett omedelbart omhändertagande men erbjöd istället en plats på ett annat HVB-hem. Stief samtyckte till placeringen men föräldrarna motsatte sig varför Stief istället flyttade hem till sin mor. Det tog en månad från det att Stief flyttade hem tills han kom igång med skolan och där har gamla mönster upprepats. Stief har idag stöd av en lärare och mentor i skolan men ingen organiserad fritidssysselsätt-

ning. Föräldrarna har erbjudits ungdomsstöd och den kontaktperson man tidigare haft men tackat nej. Enligt nämndens uppfattning har Stief varit nöjd med den tidigare kontaktpersonen medan föräldrarna inte varit det.

Efter att Stief Al Wani kom hem från Wij Gård har han haft planering med regelbundna urinprov och samtal kring droger. Stief har lämnat urinprov vid ett tillfälle och det visade då negativt. De övriga tillfällena har Stief uteblivit ifrån varför det är oklart om han varit drogfri. Stief har även varit på ungdomscentrum utan att lämna prov eftersom han haft problem med att lämna urinprov. Inför den muntliga förhandlingen bokades en läkarundersökning för Stief som han uteblev ifrån. Föräldrarna samtyckte till undersökningen under förutsättning att Stief själv ville genomföra den. Trots de förbättringar som skett och att situationen i skolan blivit bättre under den senaste tiden anser nämnden att Stief fortfarande har ett socialt nedbrytande beteende. Förändringarna återspeglar en kort period och vården måste därför trots allt säkerställas med stöd av LVU.

Nayef Al Wanis och Ghina Obaid's invändningar och åberopanden

De medger att Stief Al Wani har haft allvarliga problem tidigare. De insatser som Stief fått har inte haft någon effekt utan det har funnits bättre sätt att komma till rätta med problemen. Efter att Stief kom hem från Wij Gård har han bott hos Ghina Obaid men även haft daglig kontakt med Nayef Al Wani. De har båda märkt en tydlig förändring i Stiefs beteende. De tror att tiden på Wij Gård fått honom att förändras. Han lyssnar mer och visar respekt, något som varit ett stort problem tidigare. Det urinprov han lämnade strax efter tiden på Wij Gård var negativt.

Att Stief Al Wani haft svårt med urinprov beror på att han tyckt att det varit jobbigt att lämna inför en kvinna. Han hade samma problem när han var placerad på Wij Gård. De två prover som Stief lämnat har varit negativa.

Det har inte skett någon ny polisanmälan och Stief har inte heller på annat sätt hamnat i problem sedan han kom hem. Att Stief inte gick på läkarundersökningen var ingenting de stöttade. De försökte övertyga honom att det var för hans bästa men han var envis och kände att han hade blivit orättvist behandlad och att nämnden utifrån resultatet på undersökningen skulle placera honom.

Stief Al Wani har fått en egen lärare och mentor som han träffar varje dag och han går i skolan. Han har även kommit igång med fritidsaktiviteter eftersom skolan sett till att han fått ett träningskort och de arbetar även för att han ska få börja med boxning två dagar i veckan. På kvällar och helger umgås Stief med familjen. Även om Stief känner många i Uppsala så får han inte tid att träffa dem. De styr vilka han umgås med och ser till att han inte träffar fel personer. De satsar fullt ut som familj och ger Stief all den tid de har. Stief spenderar hela dagen tillsammans med sin lärare och mentor varpå Nayef Al Wani hämtar och kör honom hem. Att placera Stief på ett HVB-hem nu när de äntligen hittat en modell som fungerar på frivillig väg skulle få förödande konsekvenser. I nuläget utsätter inte Stief sig för en påtaglig risk att skadas eftersom hans situation är helt annorlunda.

Stief Al Wanis invändningar och åberopanden

Den senaste månaden har han fått en egen lärare och mentor, Patrick Esengård, som arbetar uteslutande med honom. Patrick Esengård har ett nära samarbete med hans föräldrar. Patrick Esengård har även hjälpt till att föreslå åtgärder för nämnden som skulle hjälpa honom men inte fått något stöd. Att arbeta ensam med Patrick Esengård fungerar bra för honom eftersom han har svårt för undervisning i en större grupp. Nu när han vet att han kommer att lära sig saker i skolan har han inga problem att ta sig dit. Han har inte haft någon frånvaro utan skött sig sedan han kom hem från Wij Gård.

Det stämmer inte att han har något drogmissbruk. Innan han testade narkotika på Wij Gård hade han provat THC vid några tillfällen. På Wij Gård var det några andra ungdomar som hade narkotika och han har svårt att stå emot grupstryck. Efter tiden på Wij Gård har han inte använt narkotika och lämnat två negativa urinprov. Anledningen till att han missat de övriga provtillfällena är att han inte hunnit dit på grund av öppettiderna. Han har även haft svårt att lämna urinprov när det varit inför en kvinna.

Han medger att han umgåtts i fel kretsar och med personer som inte är bra för honom. De flesta av dessa kamrater är nu placerade och han träffar dem inte längre. Han är hemma betydligt mer men saknar en fritidssysselsättning. Skolan har hjälpt honom att få ett träningskort och undersöker även möjligheten för honom att börja med boxning två dagar i veckan. Det fungerade inte alls med den kontaktperson han hade förut eftersom denne misskötte sitt arbete och var väldigt svår att få tag på. Det var på grund av detta som de tackade nej när nämnden erbjöd honom att få tillbaka sin tidigare kontaktperson. Anledningen till att han inte gick på läkarundersökningen var att han inte hade någon lust.

Det han känner att han behöver hjälp med är skolan och den hjälpen han fått. Han är rädd för att hamna på ett behandlingshem med andra som har samma problem. Han tror att de kommer trigga varandra att göra dåliga saker och umgås senare när de flyttar hem. Han har varit placerad tidigare och det har bara blivit värre. Nu när skolan äntligen fungerar vill han fortsätta och komma igång med sina fritidsaktiviteter. Han vill inte bli omhändertagen utan ska ändra sitt beteende och sköta sig. Han vill ändra sig eftersom han inte vill sitta inne hela livet. Eftersom han bryr sig nu så tror han att han kommer att kunna stå emot grupstryck bättre framöver. Just nu

är det ordning och reda i hans liv och sedan han kom hem från Wij Gård har han inte rapporterats för någonting.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att det av utredningen i målet framgår att Stief Al Wani har vistats i av polisen uppmärksammade sammanhang där brott och droger förekommer och att han själv sedan flera år har varit misstänkt för olika brott. Ett fall av åtalsunderlåtelse har förekommit och han är nu misstänkt för fyra brott. Han har även tillstått användning av och någon gång testats positivt för THC. Hans skolgång har under en lång period inte fungerat alls. Han har inte hållit sig inom de ramar hans föräldrar har försökt sätta för honom. Han beteende måste bedömas ha medfört en påtaglig risk för att hans hälsa eller utveckling ska skadas. Utredningen visar emellertid att situationen har förändrats. Sedan ansökan gjordes har Stief Al Wani kommit igång med skolan och han har fått extra stöd i form av en egen lärare och mentor. Skolan och föräldrarna har samarbetat så att någon hela tiden har uppsikt över honom. Han umgås inte längre med sina gamla vänner utan spenderar sin tid tillsammans med familjen och tränar med sin bror. Stief Al Wani har sedan tiden på Wij Gård lämnat åtminstone ett negativt urinprov. Att Stief Al Wanis situation genomgått en positiv förändring styrks av det vittnesförhör som hållits med Rickard Esengård.

Enligt förvaltningsrättens mening visar utredningen att Stief Al Wanis situation har förändrats på ett sådant sätt att det, trots den korta tid som förflutit, inte längre finns konkreta omständigheter som visar att det föreligger ett sådant socialt nedbrytande beteende som utgör en påtaglig risk för Stief Al Wanis hälsa eller utveckling. Stief Al Wani har behov av stöd och hjälp på grund av sina diagnoser, något som skolan i dagsläget tillhandahåller. Detta tillsammans med det faktum att föräldrarna styr Stief Al Wanis fritid och ser till att han inte umgås i kretsar där det förekommer kriminalitet och

missbruk gör att han befinner sig i en skyddad miljö där risken för att hans hälsa eller utveckling skadas får anses vara avlägsen. Då det således för närvarande saknas konkreta omständigheter som talar för en påtaglig risk för att Stief Al Wanis hälsa eller utveckling skadas, saknas i dagsläget grund för vård enligt LVU. Nämndens ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109 A)

Elisabet Andersson
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Sten Arnekrans, Dick Jansson och Erzébet Wollein deltagit.

Målet har handlagts av förvaltningsrättsnotarien Lisa Feldthusen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens dom/beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten. Tala om varför Ni anser att domen/beslutet ska ändras och vilken ändring Ni vill ha. Sänd även med sådant som Ni anser ha betydelse och som Ni inte tidigare gett in.

- För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.
- Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

- Tala om vilken dom eller vilket beslut Ni överklagar genom att anteckna förvaltningsrättens namn och målnummer.
- Uppge person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till Er arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där Ni kan nås för delgivning. Har Ni redan tidigare lämnat dessa uppgifter i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver Ni inte uppges dem igen.
- Om Ni anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.
- Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av förvaltningsrättens dom/beslut.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.